T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

21 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610-17086006
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat:Yurdagül GÜNEŞ Tel: 410 14 46
Faks:418 74 63 e-posta: haydar.demirer@csb.gov.tr elektronik ağ: www.csb.gov.tr

7/47591 6k 12

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/47591 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

SORULAR

İzmir'in Dikili ve Bergama ilçeleri arasında Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) tarafından yapılması planlanan "154 kV Dikili TM-İzmir Havza Elektrik Enerjisi İletim Hattı" projesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" karan verilmiştir.

Yaklaşık 26 kilometre uzunluğundaki proje kapsamında 69 elektrik direğinin kurulacağı, bunlardan 26'sının orman alanları içerisinde yer alacağı belirtilmektedir. ÇED raporunda, proje etki alanında bulunan 44,72 hektarlık orman alanında yer alan ağaçların damgalama işlemlerinin ardından kesileceği ve toplam 27 bin 305 ağacın kesilmesinin planlandığı ifade edilmektedir.

Türkiye'nin iklim değişikliği, orman yangınları, biyolojik çeşitlilik kaybı ve doğal alanların korunması gibi önemli çevresel sorunlarla karşı karşıya olduğu bir dönemde, kamu yatıranlarının çevresel etkilerinin bilimsel ve bütüncül biçimde değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda;

1. "154 kV Dikili TM-İzmir Havza Elektrik Enerjisi İletim Hattı" projesi için verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu kararının dayandığı temel çevresel kriterler nelerdir?

2. Projenin ÇED sürecinde orman alanlarına vereceği zarar, kesilecek ağaç sayısı ve habitat kaybı bakımından hangi değerlendirmeler yapılmıştır?

3. Proje kapsamında kesileceği belirtilen 27 bin 305 ağacın türlere göre dağılımı nedir?

4. ÇED raporunda belirtilen 44,72 hektarlık orman alanının ekolojik niteliği, biyolojik çeşitlilik değeri ve koruma statüsü değerlendirilmiş midir?

5. Projenin mevcut güzergâhı belirlenmeden önce orman alanlarına daha az zarar verecek alternatif güzergâh seçenekleri incelenmiş midir? İncelendiyse kaç alternatif güzergâh değerlendirilmiştir?

6. Alternatif güzergâhların tercih edilmemesinin gerekçeleri nelerdir?

7. Proje alanının Bakırçay Deltası'na yakınlığı ve bölgedeki kuş hareketliliği dikkate alınarak kuş göç yolları ve kuş çarpması riski bakımından hangi çalışmalar yapılmıştır?

8. ÇED sürecinde iklim değişikliği, artan orman yangım riski ve elektrik iletim hatlarının yangınlara etkisi konusunda herhangi bir değerlendirme gerçekleştirilmiş midir?

9. Proje kapsamında kesilecek ağaçların yerine yapılacak ağaçlandırma ve ekolojik rehabilitasyon çalışmalarının kapsamı nedir?

10. Kesilecek her bir ağaç için uygulanacak telafi edici çevresel yükümlülükler nelerdir? Bu yükümlülüklerin denetimi hangi kurum tarafından yapılacaktır?

11. Projenin inşaat ve işletme aşamalarında oluşabilecek toz, erozyon, habitat parçalanması ve yaban hayatına etkiler için hangi önlemler alınacaktır?

12. ÇED olumlu kararı verilen enerji iletim hattı projelerinde, proje tamamlandıktan sonra çevresel taahhütlerin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin Bakanlık tarafından denetim yapılmakta mıdır?

CEVAP

1) Bilindiği üzere Çevresel Etki Değerlendirmesi; gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları içermektedir.

2) Söz konusu projeye ilişkin olarak Bakanlığımızca alınan 30.07.2026 tarihli ve 16326318 sayılı *"ÇED Olumlu"* kararına esas *"Nihai ÇED Raporu"*nun 238. sayfasında yer alan *"2.16. Orman Alanları"* ana başlığı altında; Bakanlığımızca, projenin nev'i özelinde oluşturulan inceleme ve değerlendirme komisyonunun üyesi olan Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü)'nın talepleri doğrultusunda yapılan değerlendirmeler yer almakta olup, Orman Genel Müdürlüğü'nün projeye ilişkin *"Olumlu"* görüşünü takiben proje nihai edilmiştir.

3) *"Nihai ÇED Raporu"*nun 238. sayfasında yer alan *"2.16.3. Projenin Orman Alanlarından Geçen Kısmında Meşcere Tipi, Kapalılığı"* ana başlığı altında belirtildiği üzere; proje inceleme alanı içerisinde kızılçam, meşe, fıstıkçamı, palamut meşesi ve melez türlerinin yer aldığı karışık ve saf meşcerelerden oluşan 62551358 m2 (6255,14 ha) orman alanları bulunmaktadır. EEİH güzergâhının etki alanı içerisinde ise kızılçam, meşe ve orman içi boşluk alanlarında kalan 447235 m2 (44,72 ha) orman alanı bulunmaktadır.

4) *"Nihai ÇED Raporu"*nun 238. sayfasında yer alan *"2.16. Orman Alanları"* ile 284. sayfasında yer alan *"3.8. Orman Alanlarına Etkiler"* ana başlıkları altında Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü)'nın Özel Format ve İDK görüşlerinde yer alan hususlar doğrultusunda konuyla ilgili tüm değerlendirmeler yer almaktadır.

5-6) *"Nihai ÇED Raporu"*nun 16. sayfasında yer alan *"1.3.1. Güzergâh Alternatiflerinin Değerlendirilmesi, Seçilen Güzergâhın Seçiliş Nedenlerinin Belirtilmesi"* ana başlığı altında belirtildiği üzere; planlanan enerji iletim hattının seçiminde, topoğrafya (heyelan, zemin durumu vb.), kar ve buz yükü, rüzgar durumu gibi doğal koşullar, mevcut enerji iletim hatlarına paralellik, tesis işletme ve bakım yönünden ulaşım durumu, özel çevre koruma bölgeleri, askeri bölgeler, turizm bölgeleri, verimli tarım arazileri orman alanları, maden alanları, yerleşim yerlerine olan mesafeler gibi faktörler göz önünde bulundurularak, gerek çevreye etkileri en az olan gerekse işletme ve bakım koşulları ile maliyet ve teknik açıdan en uygun EEİH güzergahının belirlenmiş olduğu, bu nedenle güzergahın ikinci bir alternatifinin bulunmadığı hususu belirtilmektedir.

7) Projeye ilişkin inceleme ve değerlendirme komisyonu üyesi olan Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü)'nın talebi doğrultusunda hazırlanan *"Ornitolojik Değerlendirme Raporu"*na esas çalışmalarda konuyla ilgili hususlar ele alınmış olup, raporun 302. sayfasında yer alan *"3.11.2. Projenin Kuşlara Olabilecek Etkisi, Kuş Göçlerinin Projeden Etkilenip Etkilenmeyeceği ve Göç Yollarının Etkilenmemesi İçin Alınacak Önlemler"* ve 304. sayfasında yer alan *"3.11.3. İletim Hattına Kuşların Çarpmasını Önlemek Amacıyla Yapılacak İşlemler (kuşkonmazlar, izolatörler, işaretçiler, balon konulması vb.)"* başlıkları altında bahse konu riskler nezdinde alınacak önlemlere ilişkin taahhütlere açıkça yer verilmekte olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün projeye ilişkin *"Olumlu"* görüşünü takiben proje nihai edilmiştir.

8) *"Nihai ÇED Raporu"*nun, çevresel etkilerin ele alındığı ikinci bölümü ile bahse konu çevresel etkiler doğrultusunda oluşabilecek riskler hakkında alınacak önlemlerin yer aldığı üçüncü bölümünün ilgili başlıkları altında, oluşması muhtemel orman yangını riskine ilişkin olarak, oluşacak çevresel etkiler ve konuya ilişkin alınacak önlemler detaylı şekilde ele alınmış olup, bu doğrultuda faaliyet sahibi olan TEİAŞ Genel Müdürlüğü tarafından gerekli tüm önlemlerin alınacağı açıkça taahhüt altına alınmıştır.

9-10) *"Nihai ÇED Raporu"*nun 238. sayfasında yer alan *"2.16. Orman Alanları"* ile 284. sayfasında yer alan *"3.8. Orman Alanlarına Etkiler"* ana başlıkları altında konuyla ilgili değerlendirmelere yer verilmekte olup, bahse konu yükümlülüklerin denetimi Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) görev, yetki ve çalışma alanı kapsamı dahilinde kalmaktadır.

11)*"Nihai ÇED Raporu"*nun 256. Sayfasında yer alan *"Bölüm 3: Projenin İnşaat Öncesi (Arazi Hazırlık), İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri, Öncelikli Etkilerin Belirlenmesi ve Alınacak Önlemler"* ana başlığı altındaki ilgili alt başlıklarda oluşabilecek toz, erozyon, habitat parçalanması ve yaban hayatına etkiler konusunda alınacak önlemler hakkında gerekli değerlendirmelere yer verilmektedir.

12) Bilindiği üzere; 29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin *"Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumsuz Kararı"* başlıklı 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası; *"... "ÇED Olumlu" kararı verilen projelerde, ilgili kurum / kuruluşların da kendi mevzuatı kapsamında izin işlemleri ile izleme ve denetim faaliyetlerini gerçekleştirme sorumluluğu bulunmakta olup komisyon üyesi kurum/kuruluş görüşlerindeki hususlara / taahhütlere aykırı işlem yapıldığının ilgili kurum/kuruluş tarafından Bakanlığa veya ilgili il müdürlüğüne bildirilmesi halinde 2872 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre ayrıca işlem tesis edilir." hükmü gereğince gerek ilgili kurum / kuruluşlar tarafından gerekse Bakanlığımız ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı tarafından - "ÇED Olumlu" kararı verilen projelere ilişkin verilen çevresel taahhütlerin yerine getirilip getirilmediği hususunda belirli periyotlarda izleme ve denetim faaliyetleri yürütülmektedir. Öte yandan; ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilen ve ÇED süreci yürütülen projelere ilişkin olarak, süreç neticesinde alınan "ÇED Olumlu" kararı,* ***projenin gerçekleşmesi için gerekli şart olmakla birlikte nihai bir izin niteliği taşımaması*** *nedeniyle yeterli olmayıp; ÇED sürecinden sonra da mer'i mevzuat uyarınca diğer ilgili kurum ve kuruluşlardan tahsis, kamulaştırma,* ***orman****, tarım (mera), imar vs. izin/ruhsat onaylarının alınması gerektiği açık olup, aksi durumda yatırıma başlanılması da mümkün olmamaktadır.*